

№ 5.

Warszawa, d. 2 lutego 1924 r.

№ 5.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26.

Adres telegraficzny: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 3 kwartalnie.

CENA POJEDYŃCZEGO NUMERU Złp. 0 gr. 30.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

POSIEDZENIE RADY ZWIĄZKU.

We wtorek dn. 19 lutego r. b. o godz. 18 m. 30, w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych (Chmielna 2 m. 5), odbędzie się posiedzenie Rady Związku z następującym porządkiem dziennym:

1. Zatwierdzenie protokołu posiedzenia Rady z dn. 22 stycznia r. b.
2. Sprawozdanie Dyrekcji z działalności w ciągu m. stycznia.
3. Sprawozdanie finansowe na 1 lutego r. b.
4. Scharakteryzowanie stanu rozmaitych gałęzi przemysłu metalowego przetwórczego przez obecnych na posiedzeniu członków Rady i na podstawie nadesłanych listownie opinii.
5. Sprawy wnoszone na Zgromadzenie Walne w dn. 20. II. r. b.
6. Przyjęcie nowych członków.
7. Losowanie wychodzących członków Rady (art. 41 Statutu).
8. Sprawy bieżące.
9. Wnioski członków.

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

W środę dnia 13-go lutego r. b. o godz. 18-iej odbędzie się w lokalu Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w Warszawie (Chmielna 2 m. 8), Nadzwyczajne Walne

Zgromadzenie członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych z porządkiem dziennym następującym:

1. Otwarcie Zebrania przez Prezesa Rady Związku; wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza.
2. Zatwierdzenie protokołu Walnego Zgromadzenia z dnia 23 kwietnia 1923 r.
3. Scharakteryzowanie stanu przemysłu metalowego przetwórczego i działalności P. Z. P. M.
4. Sprawa udziału Polskiego Związku Przem. Metalowych i jego członków w subskrypcji na akcje Banku Polskiego Emisyjnego.
5. Podatek majątkowy.
6. Projekt budżetu na rok 1924 i zatwierdzenie wysokości składek członkowskich.
7. Sprawy bieżące.
8. Wnioski członków.

O ile powyższe Zgromadzenie Walne nie dojdzie do skutku z powodu nieobecności liczby członków z dostateczną ilością głosów, następne Zgromadzenie Walne, na podstawie art. 35 Statutu, odbędzie się we środę dnia 20 lutego 1924 r., o godz. 18-iej wiecz. w tymże lokalu i z tymże porządkiem dziennym i będzie prawomocne bez względu na liczbę członków obecnych.

Zapisy na akcje Banku Polskiego.

Statut Banku Polskiego, jako centralnego polskiego banku emisyjnego, został podpisany przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej d. 20 stycznia r. b. i zapisy na akcje już się rozpoczęły. Bank Polski ma się stać podwaliną sanacji Skarbu Polskiego, dostarczając mu zdrowego pieniądza, bez którego trwałe zrównoważenie budżetu państwowego byłoby nie do osiągnięcia. Każdy polak, który przyczyni się swym zapisem na akcje Banku Polskiego do jaknajrychlejszego rozpoczęcia jego uzdrawiającej działalności, spełni czyn patriotyczny. Nie ulega wątpliwości, że członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych pośpieszą wszyscy do zapisania swych nazwisk na zaszczytnej liście pierwszych akcjonariuszów Banku.

Atoli udział w stworzeniu polskiej centralnej instytucji emisyjnej ma dla przyszłych akcjonariuszów nie tylko znaczenie czynu ideowego. Każdy przemysłowiec wie dobrze, jak olbrzymią rolę gospodarczą spełniać będzie Bank Polski, wyposażony w przywilej emisyjny, i jak wielki wpływ może wywierać zwarta grupa akcjonariuszów na kierunek tego regulatora stosunków kredytowych w Państwie. Z tego względu Prezydjum Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych wzywa wszystkich członków Związku do wspólnej planowej akcji, zmierzającej do subskrypcji grupowej, przy stosownem wyzyskaniu kredytu zagranicznego. Wytyczne tej akcji, opracowane przez Prezydjum, będą przedstawione członkom Związku na Nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu w d. 20 lutego r. b., o którym dzisiejszy numer „Przemysłu Metalowego“ podaje wiadomość na naczelnem miejscu.

UDZIAŁ POLSKI W EKSPORCIE SZWECJI.

W numerze grudniowym „Schwedische Wirtschaftliche Rundschau“ znajdujemy notatkę w sprawie udziału Polski w szwedzkim wywozie maszyn w r. 1922. Wywóz ten obejmował towary żelazne (1%), wirówki (1%), motory spalinowe (1%), aparaty telefoniczne i telegraficzne (2%), różne maszyny z żelaza i stali, jak pompy, turbiny, obrabiarki do metali i drzewa (1%), oraz z miedzi, mosiądzu i niklu, jak kable, druty, naczynia kuchenne i t. p. (2%); w innych działach przemysłu maszynowego udział ten był poniżej 1%; ogółem wywóz maszyn do Polski wynosił 1% ogólnego wywozu maszyn. W tymże czasie wywieziono do Rosji parowozów — 100%, motorów spalinowych — 6%, maszyn elektrycznych — 4%, aparatów telef. i telegraf. — 21%, różnych — 8%, tak, że udział Rosji w ogólnym eksporcie maszyn szwedzkich wyraził się liczbą 34% i osiągnął najwyższą cyfrę eksportu do poszczególnych krajów. Wywóz ten procentowo dorównał wywozowi w roku 1913.

Ogółem wartość wywozu ze Szwecji wynosiła 1 157 milionów koron; na towary eksportowe składały się drzewo, masa drzewna, papier — 50%; ruda, surówka, żelazo, stal — 10%; maszyny — 16%; zapałki — 4%; towary różne — 20%. Wywóz do Europy stanowił — 85%; reszta do innych części świata.

NOWA SKALA PODATKU DOCHODOWEGO.

Zarządzeniem z dnia 19/I 1924 r. Nr. D. P. 95/II minister skarbu polecił, aby pobór podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i austriackiej — był w miesiącu lutym 1924 r. dokonywany w dotychczasowym trybie, według skali następującej:

L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym		stopa procentowa podatku już po uwzględnieniu 20% dodatku państwowego
	ponad	do	
	w	tysiącach marek	
1.	4 204 800	5 606 400	0,3
2.	5 606 400	7 008 000	0,4
3.	7 008 000	9 110 400	0,5
4.	9 110 400	11 212 800	0,8
5.	11 212 800	13 315 200	1.
6.	13 315 200	15 417 600	1,3
7.	15 417 600	17 520 000	1,6
8.	17 520 000	19 856 000	2.
9.	19 856 000	22 192 000	2,4
10.	22 192 000	24 528 000	3.
11.	24 528 000	26 864 000	3,6
12.	26 864 000	29 200 000	4,2
13.	29 200 000	30 368 000	5,4
14.	30 368 000	32 120 000	6,6
15.	32 120 000	33 872 000	8,4
16.	33 872 000	36 208 000	10,2
17.	36 208 000	38 544 000	12
18.	38 544 000	40 880 000	13,8
19.	40 880 000	43 800 000	15,6
20.	43 800 000	46 720 000	16,3
21.	46 720 000	49 640 000	17,1
22.	49 640 000	52 560 000	18.
23.	52 560 000	55 480 000	18,8
24.	55 480 000	58 400 000	19,8
25.	58 400 000	61 320 000	20,7
26.	61 320 000	64 240 000	21,7
27.	64 240 000	67 160 000	22,5
28.	67 160 000	70 080 000	23,4
29.	70 080 000	105 120 000	24,2
30.	105 120 000	140 160 000	25.
31.	140 160 000	175 200 000	25,9
32.	175 200 000	210 240 000	26,7
33.	210 240 000	262 800 000	27,6
34.	262 800 000	420 480 000	29,4
35.	420 480 000	525 600 000	30,6
36.	525 600 000	700 800 000	32,4
37.	700 800 000		34,2

W tym samym zarządzeniu minister skarbu, uprzedzając odnośny przepis mającej ukazać się noweli do podatku dochodowego, polecił, aby potrącone kwoty były wpłacone do Kasy Skarbowej w terminie do dni siedmiu po dokonaniu potrącenia, a to pod rygorem 5% kar za każdy dzień zwłoki.

METALURGJA UKRAINY W 1922/23 ROKU.

(Ze sprawozdań konsularnych).

W metalurgji Ukrainy rok 1922/23 zaznaczył się ogólnym postępem w porównaniu z rokiem 1921/22.

W ciągu ostatniego budżetowego roku (od 1 października 1922 roku do 1 października 1923 r.) przetopiono surowca 116 300 tonn podczas gdy w poprzednim roku zaledwie 78 300 tonu.

W 22-im roku i w pierwszej połowie 23-go roku pracowały tylko dwa wielkie piece, a od lipca 1923 trzy, co właśnie wywołało zwiększenie produkcji. W porównaniu z przedrewolucyjną obecna produkcja przedstawia znikomą część (4,5%).

Stali Martenowskiej w roku 1922/23 wyrobiono 173 000 t., w roku 1921/22 — 117 300 t.

Gotowych wyrobów przewalcowano w ostatnim roku 151 700 t., w 1921/22 roku 88 100 t.

Najznaczniejsze zwiększenie osiągnięto przy walcowaniu:

	w r. 1922/23	w r. 1921/22
relsów	26 100 t.	787 t.
drutu	23 260 "	10 736 "
rur ciągnionych bez szwu	2 934 "	— "
rur żelaznych zwykłych	15 520 "	6 900 "

Zwiększona fabrykacja rur była wywołana potrzebami przemysłu naftowego, który zaczęto silniej odbudowywać w ubiegłym roku.

Stan hut na ogół jest opłakany. Niektóre huty, jak Drużkowska, Konstytynowska, Taganroska, Sułińska i Providence Russe są prawie zupełnie zniszczone. Inne są nieczynne, lub pracują tylko częściowo (4 huty).

RYNEK METALOWY.

Ceny hurtowe na surowce przemysłu metalowego przetworczego w dn. 31/I 1924 r. w Mkp. za 1 kg. franco wagon st. Warszawa (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“):

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu Mk. f. drzewnym	418000.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ № 1	390000.—
„ „ Witkowska № 1	395000.—
„ „ szkocka № 1	385000.—
Żelazo handlowe krajowe	540000.—
Bednarka gorąco walcowana	620000.—
Bednarka zimno walcowana	1048000.—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.)	658000.—
Blacha (cena zasadnicza)	678000.—
Koks karwiński (cena orjentacyjna)	136000.—
Koks górnośląski gruby „	165000.—
Węgiel dąbrowski gruby „	102000.—
„ górnośląski gruby „	123000.—

Według notowań Związku Hut ustalone zostały następujące ceny surówki od 10 stycznia r. b. aż do odwołania w złotych polskich równych frankowi złotemu za 1 tonnę loco huta: mart. — 165, № 2 — 178, № 1 — 190, № 0 — 210.

Związek Polskich Hut Żelaznych ustalił, począwszy od dnia 10 stycznia r. b. aż do odwołania, następujące ceny na wyroby walcowane w złotych polskich równych frankowi złotemu według kursu giełdy Warsz.

- 1) żelazo handlowe 26 gr. przy zamówieniach od 60 tonn; przy zamówieniach mniejszych cena wyższa o 2%.
- 2) bednarka zimno-walcowana 52 gr. gorąco-walcowana 30 "
- 3) drut 32 "
- 4) blachy 33 "
- 5) żelazo uniwersalne 31 "

Wszystko za 1 klg. loco wagon huta wysyłająca przy zamówieniach pełnowagonowych.

Do powyższych cen zasadniczych doliczane są dopłaty, obowiązujące w dniu wysyłki.

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,50 do 0,56 złp. za 1 kg. loco fabryka, licząc złp. podług kursu franka złotego na giełdzie warszawskiej.

Cena odlewów z metali półszlachetnych.

Podług notowań Koła Odlewni metali półszlachetnych od dnia 15 stycznia obowiązują aż do odwołania następujące ceny na: armaturę mosiężną 2 zł. 90 gr. brązową 3 „ 50 „ fosforbrązową 3 „ 85 „ odlew mosiężny galanteryjny 4 „ 20 „

Ceny te rozumieją się za 1 kg., licząc złoty polski równy frankowi złotemu według kursu urzędowego.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:

711×1 422×0,5 mm.	70 zł. — gr.
711×1 422×0,525mm.	67 „ 50 „
711×1 422×0,55 mm.	66 „ 25 „
1 000×2 000×0,5 mm.	72 „ 50 „
1 000×2 000×0,55 mm.	71 „ 25 „

Ceny te rozumieją się za 100 kg., licząc złoty polski równy frankowi złotemu waloryzacyjnemu.

Ceny artykułów elektrotechnicznych.

Polski Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych m. st. Warszawy notuje w d. 31 stycznia 1924 r. następujące ceny artykułów do oświetlenia elektrycznego, które obowiązywać będą do odwołania.

1. Żarówki 110 i 120 w. do 50 świec, gruszki jasne jednowat. 1 20
2. Żarówki 220 woltów do 50 świec, gruszki jasne jednowat. 1 50
3. Sznur miedziany 2×0,75 mm. kw. w gumie I gatun., metr 60
4. Sznur miedziany 2×1 mm. kw. w gumie I gatun., metr 70
5. Korki bezpiecznikowe do 10 amp., normalne 40
6. Gniazda wtyczkowe 1 20
7. Wtyczki porcelanowe 50
8. Wyłączniki 2 amp. 85
9. Przelączniki 4 amp na ścianę lub wyłączniki pod tynk 1 35
10. Oprawki bez kurka 65
11. „ z kurkiem 1 15

Ceny powyższe dotyczą artykułów według norm przedwojennych. Złoty polski równy frankowi szwajcarskiemu według najwyższego kursu giełdy warszawskiej.

Gwoździe za skrzynkę 16 klg. wagi netto loco magazyn fabryczny: według notowań T-wa „Hantomet“ (c. orjentacyjne) w złotych polskich od dn. 19/1.

- złp. gr.
- budowlane od № 26 do № 23. 8 51
 - drobne od № 15—№ 6 od złp. 8 gr. 60 do 12 01

Druty za 100 klg. (ceny zasadnicze)

- jasne zwyczajne:
od № 2/0 do № 30. 51 70

Druty ocynkowane:

- od № 2/0 do № 30. 62 70

podane ceny rozumieć należy w złotych polskich równych fr. złot. według kursu oficjalnej giełdy warszawskiej w dniu poprzedzającym wpłatę.

Przy zamówieniach mniejszych, aniżeli 150 skrzynek gwoździ, dolicza się do cen zasadniczych 5%.

Przy zamówieniach mniejszych, aniżeli 1 000 klg. drutu, dolicza się do cen zasadniczych 10%.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej

(w tysiącach marek polskich po kursie średnim dnia za 1 kg.)

D a t a	L O N D Y N				
	25/1	26/1	27/1	28/1	29/1
Średni kurs waluty	41925	—	—	41787	40800
Antymon	2053	—	—	2046	2070
Cyna: banka i austral. standard	10332	—	—	10236	9982
Cynk hutniczy	1470	—	—	1450	1335
Miedź elektrolityczna. standard	2827	—	—	2807	2731
„	2576	—	—	2558	2477
Ołów miękki hutniczy	1372	—	—	1326	1335

Średni kurs franków szwajcarskich w ubiegłym tygodniu.

	26/1	27/1	28/1	29/1	30/1	31/1
1 715 500	—	1 701 000	1 687 500	1 607 000	1 609 000	
Kurs franka złotego waloryzacyjnego.						
1 910 000	1 920 000	1 920 000	1 920 000	1 910 000	1 900 000	

NOTATKI.

Skasowanie prawa podaży i popytu. Jeden z liberalnych ekonomistów francuskich, zwalczających wytrwale socjalizm, zdaje się Iwon Guyot, a może Paweł Leroy-Beaulieu, opowiada zabawny fakt, że na którymś kongresie socjalistycznym we Francji jeden z uczestników postawił w dobrej wierze wniosek, ażeby domagać się od władz ustawodawczych skasowania nienawistnego prawa podaży i popytu. Wniosek wywołał powszechną wesołość i, rzecz jasna, nie był głosowany.

Niefortunny wnioskodawca, jeżeli żyje jeszcze, mógłby powiedzieć dziś tym, którzy go wyśmiali, że wniosek jego nie był tak naiwny, jakby się zdawało, i że był raczej genialny, wyprzedający swój czas, bo oto znalazł się parlament, który w wiele lat potem ustawę taką uchwalił. Parlamentem tym jest Sejm polski, ustawa zaś, chociaż inny nosi tytuł, ma za przedmiot zniesienie prawa podaży i popytu. Ustawa ta bowiem nakłada na

przemysłowca obowiązek, ażeby przymusowo, pod karą aresztu, podniósł perjodycznie płace swoim robotnikom o taki procent, jaki określi ktoś trzeci, niezainteresowany w biegu fabryki. Jeżeli przemysłowiec spostrzeże, że na wyrobie traci z powodu wysokiej robocizny i znajdzie chętnego, który zadowolony się mniejszą zapłatą, umożliwiając tem samem utrzymanie warsztatu w ruchu, to pójdzie za to do kozy.

Ustawa o obowiązkiem stosowaniu wskaźnika drożyznianego, gdy zacznie obowiązywać, dozna takiego samego losu, jak tyle innych ustaw, gwałcących niewzruszone prawa ekonomiczne: życie się od niej odwróci, jak się odwróciło od ustawy o lichwie wojennej, chociaż ona grozi karą śmierci, od ustawy o ochronie lokatorów, o ośmiogodzinnym dniu pracy, o urlopach robotniczych i t. p. Ale zanim to nastąpi, ileż zmarnowanych wysiłków, jaka olbrzymia strata czasu, energii i kosztów!

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. **S. J. Okolski.**
REDAKTOR inż. **Maurycy Chorzewski.**

CENY OGŁOSZEŃ: *Przed tekstem:* cała strona złp. 60; pół strony złp. 33; 1/3 strony złp. 20; 1/4 strony złp. 10;
Za " " " " " 50; " " " " " 30; " " " " " 18; " " " " " 9;

Drobne ogłoszenia i notatki sprawozdawcze: 15 gr. za milimetr wysokości w jednym łamie. Załączniki podług umowy. Adres trzywierszowy petitowy złp. 7 kwartalnie.

1 Złp. równy frankowi złotemu podług kursu urzędowego w dniu poprzedzającym dzień płatności rachunku.

**Tow. Akc. Fabryk Budowy, Transmisji
Maszyn i Odlewni Żelaza**

J. JOHN w ŁODZI

WŁASNE BIURA SPRZEDAŻY:

w Warszawie w Poznaniu we Lwowie w Krakowie w Lublinie
Al. Jerozolimskie 51 Zygmunta Augusta 2 ul. Zybkiewicza 39 ul. Basztowa Nr. 24 Krak. Przedm. 58

Adres telegr. „TRANSMISJA“.

TRANSMISJE (pędnie). Łozyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęgła stałe i rozłączane: kłowe i cierne. Koła pasowe i linowe. Naprężacze pasów. Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowymi. Produkcja masowa na skład; terminy krótkie.

KOŁA zębate czołowe i stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.

TOKARKI pociągowe, szybko tnące z wałkiem pociągowym do toczenia i śrubą pociągowa do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie serjami bardzo dokładne. Wrzeczona szlifowane. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokółarnie.

UCHWYTY samocentrujące.

KOTŁY Strebela do ogrzewań centralnych.

RUSZTY patentowane.

ODLEWY według przysłanych rysunków i modeli.

DOSTAWA ZE SKŁADÓW LUB W TERMINACH KRÓTKICH.

Źródła zakupu:

Armatura na parę i wodę:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Ceglarki i tłoczkarki:
Bracia Kanczewscy. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza. Częstochowa.

Dźwigniki—Łańcuchy:
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Imadła ślusarskie kute:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Liny stalowe—Drut stalowy:
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

Łańcuchy:
Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Odlewnie żelaza:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Okna żelazne:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Pędnie:
Tow. Akc. „J. John” w Łodzi.

Pędnie:
* Bracia Kanczewscy. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza. Częstochowa.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
Pompy:
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Tokarki:
Tow. Akc. „J. John” w Łodzi.
Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Wiertarnie kolumnowe szybkoobrotowe:
Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza w Noworadomsku.